

“*Αρκαδία*”. Εβδομαδιαία ἡμερησίδα τοῦ Σικάγον. Ἡ σελὶς τῆς ποῦ ἐπιγράφεται «Ἡ κίνησις εἰς τὸν Νομὸν Ἀρκαδίας» ἔχει πάντοτε πολλὰ καὶ καλὰ διαλεγμένους εἰδήσεις.

“*Νέα Ἡχώ*”, ἡμερησίδα τοῦ Πόρτ-Σαττ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ὁ ποιητὴς Ἀγγελος Σικελιανὸς πῆγε στὸ Παρίσι νὰ συναντήσῃ τὴν Εὐὰ Σικελιανοῦ, τὴ γυναῖκα του καὶ νὰ φροντίσουν καὶ οἱ δύο μαζὶ γιὰ τὶς Δελφικὰς Ἑορτὰς ποὺ θὰ ἐπαναληφθοῦν τὸν ἐρχόμενο Μάϊο. Ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση θὰ εἶναι ἐφέτος παγκόσμιου ἐνδιαφέροντος. Χώρια ἐπ’ ὅλα τ’ ἄλλα θεάματα ὁργανώνεται καὶ ἔκδοσις τῶν πρὸ γνωστῶν μοντέρνων γάλλων ζωγράφων ποὺ θὰ στείλουν ἀντιπροσωπευτικὰ ἔργα.

Στὰ μεγαλόπνοα σχέδια τοῦ Σικελιανοῦ προβλέπονται καὶ ἄλλα ἀκόμη καλλιτεχνικὰ γεγονότα ποὺ γιὰ τὴ στιγμὴ — μιὰ καὶ δὲν ὀρίστηκαν ἐπίσημα — τὰ κρατοῦμε μυστικά.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἀναμφίβολα θὰ δείξῃ καὶ αὐτὴ ἐφέτος ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπην γιὰ τὸ σπουδαῖο ἔργο τῶν Δελφικῶν Ἑορτῶν καὶ θὰ ἀντιπροσωπευθεῖ ἐπ’ αἵματι μὲ μεγάλο ἀριθμὸ θεατῶν, ἢ μᾶλλον προσκυνητῶν.

Οἱ Δελφικὰς ἑορτὰς ἔχουν μιὰ πολὺ βαθεῖα ἐννοια καὶ οἱ ξένοι τοὺς ἔχουνε δόσει μεγάλη σημασία. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἱ γάλλοι ἔχουν ἀσχοληθεῖ συστηματικὰ μὲ τὸν προορισμὸν τοὺς καὶ τὶς παρουσιάζουν μάλιστα σὰν σύνδεσμο μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Γαλλίας. Ἐπιτροπὴ ἔχει σχηματισθεῖ ἄρθρα γράφτηκαν γι’ αὐτὰς σ’ ἡμερησίδες καὶ περιοδικὰ τῆς Γαλλίας (“*Revue des Deux Mondes*”, “*Illustration*”, “*Nouvelles Litteraires*”, “*La Vie*” καὶ ἄλλα). Ὁ Eugène Marsan ἔχει ἐτοιμάσει βιβλίον «Δελφοί», ὁ Pierre-Plessis γράφει «Οἱ σύντροφοι τοῦ Αἰσχύλου», ὁ Mario Meunier ἀγγέλει τὸ «Μυστικὸν τῆς Πυθίας» καὶ ὁ Gabriel Boissy τὴν «Δελφικὴν Ἑλλάδα». Ὁ τελευταῖος σ’ ἓνα του γράμμα πρὸς τὸ «*Journal des Hellènes*» λέγει σχετικὰ μὲ τὸν πηγαιμὸ τῶν Γάλλων στὶς Δελφικὰς Ἑορτὰς. “Στὴν Ἑλλάδα βρεθήκαμε σὰ σὲ μιὰν ἄλλην

πιτρίδα μας. "Όλες οι ἀθλιότητες χάνονται στην ίδια διανοητική φλόγα. Και να πώς ποιητές, συγγραφείς, γιατί ἔχουν τὸ πνεῦμα ἐλεύθερο καὶ τὴν ψυχὴ ἴσια, κάνουν καθησυχαστικὴ πολιτικὴ καί, ὡς τὸ εὐχρηθοῦμε, ἱστορία!... Βέβαια οἱ δεσμοὶ μας μετὰ τὴν Ἑλλάδα εἶταν μακρὰ ἀπὸ ἕνα πραγματικὸ σπάσιμο καὶ ξέρομε ὅλοι πὺς συνάδελφοι σὰν τὸν René Puaux, μεγάλοι ἀρχαιολόγοι ὅπως τὸν μακαρίτη τὸν Gustave Fougères, ἤξεραν νὰ «διατηροῦν». Ἀλλ' ἀπ' αὐτὸ τὸ ταξεῖδι πρὸς τοὺς Δελφούς, ἀπὴν μυητικὴ αὐτὴ ἐστία, ἀπὸν ὀρφικὸ ἐνθουσιασμὸ τοῦ δικου σας Ἀγγελου Σικελιανοῦ, ὑψώθηκε μιὰ καινούρια φωτιά πού δὲν εἶναι γιὰ νὰ σβύσει".

Καὶ ἄλλου "Δὲν εἶναι πραγματικὰ τόσο συγκινητικὸ ὅσο καὶ σημαίνουν ὅτι τὸ πρῶτο σύνθημα γι' αὐτὴ τὴν ἐπιστροφὴ στὶς παλαιὰς καὶ φυσικὰς μας σχέσεις, προήλθε ἀπὸ ἕναν ποιητὴ, ἕναν ἀπτοῦς πρὸς εὐγενεῖς ποιητὲς σας τὸν κ. Ἀγγελο Σικελιανό, καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτὴ πρόσκληση ν' ἀκουστὲι ἀκριβῶς ἀπὸ τοὺς Δελφούς, κέντρο σὶνίμε τῆς Ἑλλάδας".

ΠΕΘΑΝΕ τὸν περασμένον μῆνα στὴν Ἀθήνα ὁ γνωστός ἡθοποιὸς Διονύσιος Ταβουλάρης ἐνενηντα περίπου χρονῶ.

Ὁ παλαίμαχος αὐτὸς τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς ἦταν πολὺ γνωστός στοὺς παλαιούς ἀλεξανδρινούς πού τὸν εἶχαν δεῖ νὰ παίζει ἐδῶ πολλὰς φορές.

Ἐμεῖς οἱ νέοι δὲν τὸν φθάσαμε στὶς δόξες του, τὸν γνωρίσαμε ὅμως καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ του φυσιογνωμία θὰ μᾶς μένει στὸ νοῦ σὰν ἀντιπροσωπευτικὴ μιᾶς περασμένης ἐποχῆς τοῦ θεάτρου μας.

Ὁ Ταβουλάρης ἐργάσθηκε μετὰ ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς του γιὰ τὸ ἑλληνικὸ θέατρο, τὸ ὁποῖο ἀγαποῦσε, παρακολουθώντας ὡς τὴν τελευταία του στιγμή μ' ἐνδιαφέρον κάθε παράσταση, ξενυχτώντας κάθε βράδυ χωρὶς νὰ ψηφαίει οὔτε ἡλικία, οὔτε κούραση.

Ὁ κ. ΚΑΙΣΑΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ γράφει γιὰ τὴν ποίησιν τοῦ Καβάφη στὴν "Ἀναγέννηση" ἀριθ. 10. Μᾶς φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν τὴν ἐμελέτησε καλά. Γιὰ τὴν στιχουργικὴ τοῦ Καβάφη κάνει παρατηρήσεις πού προκαλοῦν τὸ μεῖδιμα. Παραθέτει ὀκτὼ στίχους ἀπὸ τὸ ποίημα "Ὁ Δημάρτος" (στ. 9-16) καὶ λέει, πρὶν τὴν παράθεσιν "προκαλοῦμε τὸν σοφότερο μετρικο νὰ μᾶς τοὺς διασαφίσει, ἂν εἶναι δυνατόν". Μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ὀκτὼ στίχων λέει ὅτι ὁ τρίτος, ὁ τέταρτος καὶ ὁ ἑβδομος ἔχουν κανονικὸ ἱαμβικὸ βάδισμα. "Ὡστε ὁ σοφότερος μετρικὸς" δὲν ἔχει "νὰ διασαφίσει" ὅλους τοὺς στίχους ἀλλὰ πέντε ἀπ' αὐτοὺς.

“Ὡς ἀφήσει ὁμῶς τὸ “σοφότερο μετρικὸν” ἡσυχο. Δὲν χρειάζεται ἐδῶ ἡ παρουσία του. “Ὅτι χρειάζεται εἶναι νὰ μάθει ὁ κ. Ἑμμανουήλ ἐκεῖνο πού ὅλοι οἱ ἀσχοληθέντες σοβαρὰ περὶ Καβάφη ξέρουν, ὅτι συχνὰ δὲν ἐνώνει μετρικῶς τὰ ἀνόμοια (περὶ τοιούτων πρόκειται στοὺς στ. 9-16 τοῦ ποιήματος “Ὁ Δημάρτος”) συναντώμενα φωνήεντα (ἐκτός ἐννοεῖται ἐκεῖ πού ἐπιβάλλεται — γέλιο, μάτια, κλπ.).

Καὶ τώρα ἂς ξαναδιαβάσει τοὺς στίχους ὁ κ. Ἑμμανουήλ καὶ θὰ βρεῖ τὸ λαμβικὸ βάδισμα. Καλύτερα ὁμῶς νὰ τοῦ ποῦμε καὶ τὰ ἐξῆς.

Στίχος 1ος. Μετρικὴ ἐνωση φωνηέντων ὑπάρχει μόνον στὸ *ία* (ἀδικία). Τὴν 4η λέξη τοῦ στίχου δὲν τὴν ἀντέγραψε σωστά ὁ κ. Ἑμμανουήλ. Ὁ Καβάφης ἔγραψε «τὸν», ὄχι «τοῦ».

Στίχος 2ος. Βέβαια, ὅπως τυπώνεται στὴν “Ἀναγέννηση”, δὲν εἶναι κανονικὰ λαμβικός, γιατί κι αὐτὸν δὲν τὸν ἀντέγραψε σωστά ὁ κ. Ἑμμανουήλ· παράλειψε μιὰ συλλαβή, τὸ ἄρθρον “ὄ” (ὁ υἱός). Μὲ τὸ ἄρθρον “ὄ” εἶναι κανονικός.

Στίχος 5ος. Τὸ “ιὰ” (πιὰ) μετριέται χωριστὰ ἀπὸ “υ” πού ἔπεται.

Στίχος 6ος. Ἐδῶ τὰ θαλάσσωσε ὁ κ. Ἑμμανουήλ. Μᾶς σερβίρει ἓνα “ἐγκαρτέρειαν”. Πού τὸ βρῆκε αὐτό; Ὁ Καβάφης ἔγραψε “ἐγκαρτέρησιν”. Μᾶς σερβίρει ἓνα “μέ”. Πού τὸ βρῆκε αὐτό; ὁ Καβάφης ἔχει “μ”.

Στίχος 8ος. Στὴν δευτέρῃ λέξῃ ὁ ποιητὴς δίνει ἀξία τεσσάρων μετρικῶν συλλαβῶν.

Περαστικά ἂς κάνομε καὶ μιὰ σύσταση στὸν κ. Ἑμμανουήλ. Ὅταν ἀντιγράφει, ἢ διαβάζει Καβάφη, νὰ προσέχει στὶς λεπτομέρειες. Στοὺς ὀκτὼ στίχους ἐπάνω λάνθασε—χώρα ἀπτὰ σφάλματα πού ἀναφέραμε καὶ πού παραμόρφωσαν τὸν ρυθμὸ—δύο φορές στὴν στίξιν ἔβαλε “ν” ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει· ἔβγαλε τὸ “ν” ἀπὸ κει πού ὑπάρχει· καὶ παράλειψε — ἴσως νὰ μὴν κατάλαβε τὴν ἔννοιά τους — τὰ ἀραιὰ γράμματα τοῦ “ἦταν”. — Σὲ μιὰ σημείωση ἀναφέρει ποίημα τοῦ Καβάφη “Ὁ Χαριμίδης”. Ἀπροσεξία (ἢ ἄγνοια)· τὸ ποίημα ὀνομάζεται “Ἐν πόλει τῆς Ὀσροηνῆς”. Στὴν τελευταία λέξη τοῦ 12ου στίχου τοῦ ποιήματος “Ἀπὸ τὴν σχολὴν τοῦ περιωνύμου φιλοσόφου”, βάζει “χ” (“φοιχτόν”) ἐκεῖ πού ὁ Καβάφης ἔχει “κ” (καὶ κατὰ τὸ γλωσσικὸ σύστημα τοῦ ποιητῆ δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ἔχει “κ” ἀφοῦ φυλάγει τὸ “ν”).

ἐπὶ το περασμένο τεῦχος μᾶς, σελ. 361, γραμ. 32 τυπώθηκε κατὰ λάθος γέ ο ρ ο ς ἀντὶ γερός.